

1508. Dans i Bergsmansgården

Vals

Musik och arr.
Kvintus Söderkvist

Viol 1
Viol 2

Chords: Eb, F7, Bb, F7

Chords: Bb, F7, Bb, F7, Bb

fine.

Chords: F, Gm, C7, F

Chords: F, Gm, C7, F, F

Trio.

Chords: Eb, F, Ab, F7, Bb7, Eb

Chords: Eb, F, Ab, F7, Bb7, Eb, Eb

1509. Nordansjövalsén

Nordansjö, Norberg, Västmanl.

Musik och arr.
Kvintus Söderkvist

Viol. 1
Viol. 2

Trio.

KVINTUS SÖDERKVIST 1904.

Stockholmare och yrkesmusiker som blev Västmanland och folkmusiken trogen hela livet.

Kvintus Söderkvist föddes år 1904 i Kärrgruvan, Norbergs socken i Västmanland. Han tillhörde en spelmannssläkt sedan åtskilliga generationer bakåt. Hans eget musikintresse vaknade i 10 - 11 års ålder och det var fiolen som från början var hans uvudinstrument. Vid 16 års ålder började han utbilda sig till möbelsnickare samtidigt som han på kvällarna förtjänade en liten extra slant på att spela på en biograf i Norberg.

Efter fullbordad militärtjänstgöring vid Frösunda stannade Kvintus i Stockholm och hamnade efter någon tid som violinist på Älvsjö Bio tills ljudfilmen gjorde slut på denna musikerbana. Han blev sedan på fritid ambulering restaurangmusiker på olika festvåningar i Stockholm. På somrarna reste Kvintus som dansmusiker.

Han tog lektioner i cello hos Gunnar Norrby och spelade i flera orkestrar med detta instrument. Under tre år var han ledare för Svenska Ungdomsringens spelangille. År 1931 började han spela på Ungdomsringens dansaftnar på Kungsholmens Läroverk. Från år 1933 fick han arbete på samma läroverk som vaktmästare och snickare, ett arbete som han behöll tills han efter 37 års anställning pensionerades.

Under många år hade Kvintus egen orkester och spelade bl.a. ett 20-tal gånger i Blå Hallen i Stockholms stadshus. I egenskap av skicklig notskrivare och arrangör har han hjälpt många musikförlag och privatpersoner att få sina alster i prydligt skick. Västmanlands Spelmansförbunds häfte nummer 2 är Kvintus handskrift.

Som kompositör har Kvintus åstadkommit ett hundratal låtar. Den som spelar "gammal dansmusik" träffar ofta på hans låtar.

Men under hela sitt liv hade Kvintus en stor kärlek för sina musikaliska rötter, folkmusiken. Minst ett hundratal gamla låtar tecknade han

upp. År 1968 utgav han några av dessa i form av låthäftet "Låtar från Norbergs Bergslag, Västmanland. Upptecknade efter Gottfrid Söderqvist, Kärrgruvan, Norberg". År 1980 gav Västmanlands Spelmansförbund förnyad aktualitet åt detta häfte genom att utge en nyutgåva i arrangerad form - med Kvintus välvilliga godkännande och medverkan. Detta låthäfte fick namnet "20 Låtar från Norbergs Bergslag. Efter Gottfrid Söderqvist, J Teodor Söderqvist och C A Söderqvist. Upptecknade av Kvintus Söderkvist."

Kvintus Söderkvist avled i maj 1986 vid dryga 81 års ålder.

1511.

SÅNG TILL VÄSTMANLAND.

Härliga Västmanland,
badat av Mälervåg,
urgamla järnbäraland
ej din like jag såg!
Hör, dina strömmars brus.
hör, dina skogars sus!
Se, dina röda
stugor, som glöda
i sommarnattens ljus!

Frejdiga Västmanland,
uti din sköld du här
lågande milors brand,
visande, vad du är.
Vänsäll och allvarsam
växer här upp en stam;
vandre du lika
utan att svika
som dina fäder fram!

Vänliga Västmanland —
Bergslagens fagra bygd,
fast är som malm din hand,
hågnande fädrens dygd.
Ur dina gruvors schakt
talar en jättemakt. —
Ännu vid stupet
höres ur djupet
släggornas jämna takt.

Här bar för lag och rätt
trotsande våld och våld,
kämpat en hugstor ätt
inför sitt öde ställd.
Striden blev lång och het,
ingen förglömmar det.
Här ännu kan det,
väckande landet,
ljuda en krigstrumpet.

Aldriga Västmanland,
hyttornas röda glöd
kring dina sjöars rand
ger dina söner bröd.
Åkrarnas bleka gull
skänker dig skäppan full,
och i var kjusa
milorna susa
under sin svarta mull.

Härliga Västmanland —
Frihetens Minnesvärd
reser vid Norens strand
stolt upp sin tempelgård.
Frisk som en nordanfläkt
möter en hemkär släkt —
Först du dig ställde,
när som det gällde,
bakom din Engelbrekt.

Ur SÅNGER VID GRÄNSEN, dikter av Herbert Hammarberg

Utgivet på eget förlag. Tryckt av Hammars Tryckeri, Säter, 1949

Erik Gustavsson, Ängelsberg (1906 - 1977)

Erik Gustavsson var en färgstark spelman som gärna ägnade sin ått att lära sig avancerade låtar. Under sin senare del av livet komponerade han också själv en hel del avancerade låtar, varav $\text{\textcircled{S}}$ här har medtagits som exempel.

I sin ungdom började han arbeta vid Ängelsbergs Bruk. Efter 15 år tog han arbete i en möbelfirma och utbildade sig till tanetsörare d v s att kläda och stoppa möbler, ett yrke som han ägnade sig åt i 35 år.

Sin musikaliska bana startade han i 12 års ålder. Tog några få musiklektioner men lärde sig det mesta genom att titta på hur andra gjorde. Spelade på danstillställningar, stumfilmsbiografer m.m. När den tiden var förbi blev det folkmusik för hela slanten. Mest snabba, "vilda" låtar. Hans spelstil finns bevarad bland Västmanlands Spelmansförbunds bandinspelningar.

1513. **BERGGUBBEN** Polska

Komp. av Erik Gustafsson, Ängelsberg
Nedtecknad av Alvar Pettersson 1974

The musical score is written in treble clef with a key signature of two flats (Bb and Eb) and a 3/4 time signature. It consists of ten staves of music. The first staff begins with a repeat sign and includes chords Bb and Cmi. The second staff includes chords Bb, D7, Gmi, and Eb. The third staff features a first ending (1.) and a second ending (2.), with chords F7, Bb, and Bb. The fourth staff includes chords Gmi, Cmi, and D7. The fifth staff includes chords Gmi, Cmi, and D7. The sixth staff features a first ending (1.) and a second ending (2.), with chords D7, D7, Gmi, D7, and Gmi. The seventh staff includes chords Bb, Cmi, and F7. The eighth staff includes chords Bb and F7. The ninth staff includes chords F7, Bb, and Bb. The score concludes with a double bar line.

FJÄLLBLOMMAN. VALS 1514.

Komp. Erik Gustafsson, Ängelstberg. Arr. Eric Lindstedt, Kärrgruvan.

First system of musical notation. Chords: F, Gmi, C7, F.

Second system of musical notation. Chords: Gmi, C7.

Third system of musical notation. Chords: Dmi, Gmi. Includes first and second endings.

Fourth system of musical notation. Chords: A7, Dmi, A7, Dmi, Gmi.

Fifth system of musical notation. Chords: A7, Dmi. Includes first, second, and third endings. Handwritten notes: "D.C. al. 8. al. III." and "al. III."

Sixth system of musical notation. Chords: Bb, G7, Cmi.

Seventh system of musical notation. Chords: F7, Bb, Gmi, C7, F7. Includes first ending.

Eighth system of musical notation. Chords: Eb, Bb, G7, Cmi, F7, Bb. Ends with "Fine" in both staves.

1515.

POLSKA i moll & dur, komp. Erik Gustafsson, Ängelsberg. Arr. Eric Lindstedt, Kärrgruvan.

The musical score is arranged in two systems, each containing two staves (treble and bass clef). The time signature is 3/4. The key signature changes from one flat (Bb) to two flats (Bb, Eb) in the second system.

System 1 (Measures 1-10):

- Measures 1-2: Chords Dmi, A7
- Measures 3-4: Chords Dmi, A7
- Measures 5-6: Chords Dmi, Gmi
- Measures 7-8: Chords F, Dmi
- Measures 9-10: Chords A7

System 2 (Measures 11-20):

- Measures 11-12: Chords F, C7
- Measures 13-14: Chords F, F7
- Measures 15-16: Chords Bb, G7
- Measures 17-18: Chords Cmi, F7
- Measures 19-20: Chords Bb, F7

System 3 (Measures 21-30):

- Measures 21-22: Chords Bb, F7
- Measures 23-24: Chords Bb, Eb
- Measures 25-26: Chords Fmi, Bb7
- Measures 27-28: Chords Eb
- Measures 29-30: Chords Fmi, Bb7

The score includes various musical notations such as triplets, trills (tr), and first/second endings (1., 2.).

RALLARPOLSKA 1516.

Komp. av Erik Gustavsson, Ängelsberg

Arr. av Alvar Pettersson. 1976

The musical score is written for piano and consists of five systems. Each system contains a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is G major (one sharp) and the time signature is 3/4. The score includes various musical notations such as chords (D, G, A7, D7), trills (tr), first and second endings (1., 2.), and triplets (3). The piece concludes with a 'Fine' marking.

SPELMANSDRÖMMAR. POLSKA 1517.

Komp. Erik Gustafsson, Ängelsberg. Arr. Eric Lindstedt, Kärrgruvan.

The image shows a musical score for a piece titled "Spelmansdrömmar. Polska 1517". The score is arranged in six systems, each consisting of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 3/4. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together. Chord symbols are placed below the bass staff of each system. The score includes repeat signs and a double bar line at the end of the piece.

Chord symbols for each system:

- System 1: Dmi, Gmi, C7, F
- System 2: Dmi, Gmi, Bb, Dmi, A7, Dmi
- System 3: C7, F, A7, Dmi
- System 4: G7, C, Dmi, G7, C
- System 5: Ami, Dmi, G7, C
- System 6: Dmi, C, G7, C

VÅRYRA 1518.

Komp. av Erik Gustavsson
"Ängelsberg" 1976

Arr. av Alvar Pettersson

The musical score is written for piano in B-flat major (two flats) and 3/4 time. It consists of four systems of music, each with a grand staff (treble and bass clefs). The first system includes two endings. The second system contains three measures. The third system contains three measures. The fourth system contains two endings. Chords are indicated by letters with accidentals and subscripts (e.g., B^b, C_m, F₇, D₇, E^b, G_m). The score is marked with accents (>) and slurs. The key signature is B-flat major, and the time signature is 3/4.

1519. POLKETT i D-dur

Komp. Erik Gustavsson, Ängelsberg
Arrangerad av Alvar Pettersson. 1976.

Något fort

The musical score is written for piano in 3/4 time, D major. It consists of five systems of music, each with a grand staff (treble and bass clefs). The tempo is marked 'Något fort'. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and repeat signs. Chord symbols are placed above the bass staff: D, Em, A7, and D. First and second endings are indicated with '1.' and '2.' above the staff. The piece concludes with a final chord in the bass staff.

1520. POLSKA EFTER "SPEL-KULA"

"Svenska Låtar", Västmanland, nr 32

Arrangerad för 3 fioler av Sven Kjellström.

"Nu är havren mogen"

Violin

The musical score is arranged for three violins, labeled I, II, and III. It is written in 3/4 time and the key of D major (one sharp). The score is divided into four systems. The first system is marked "Solo" and the second system is marked "Tutti". The music consists of eighth and sixteenth notes, with some rests and dynamic markings. The score is arranged for three violins, labeled I, II, and III.

VÅRBÄCKEN. POLSKA 1521.

Komp. Erik Gustafsson, Ängelsberg. Arr. Eric Lindstedt, Kärrgruvan.

The musical score is written in B-flat major (two flats) and 3/4 time. It consists of six systems of two staves each. The first four systems are identical. The fifth system includes a triplet in the right hand and a G7 chord. The sixth system includes a first ending (f. 3) and a second ending (2.).

Chord progressions for each system:

- System 1: Bb, Cmi, F7, Bb
- System 2: Bb, Cmi, F7, Bb
- System 3: Bb, Cmi, F7, Bb
- System 4: Bb, Cmi, F7, Bb
- System 5: Bb, Cmi, F7, Bb, G7
- System 6: Cmi, F7, Bb, F7, Bb

FONTIN JANSSON, VÄSTERVÅLA 1522.

Alvar Pettersson i Ängelsberg berättar i april 1988:

"..... När jag första gången blev bekant med Fontin - på 1960-talet - var jag ute i affärer, som skrivmaskinsförsäljare, och kom att besöka honom i hans egenhändigt byggda stuga. Någon affär blev det inte. Men medan hans kära hustru såg till att kaffehurran kom på spisen började vi prata om bygden, musik och spelmän, skog, vedhuggning, träskulpturer - ja, om hela naturen. Han var en enkel och mycket anspråkslös peron som inte hade några höga tankar om sig själv. Men han hade liksom en gnista som ibland kunde flamma upp och lysa i köket. Det hände t.ex. när han visade upp några av sina många tillverkade skulpturer från skogens djup, varav en del var ganska egendomliga. En del lyckades jag förvärva av Fontin. När han visade mig in i firrummet, kammaren som det hette, hängde på en vägg icke mindre än tre fioler. Vi prövade dem, tonade litet på dem.

När jag en annan gång kom på besök i det hemtrevliga hemmet frågade jag Fontin om han ville spela litet på någon av fiolerna. Det ville han men sa samtidigt att han inte kunde spela något vidare. "Men jag skall försöka spela ett par bitar som jag själv gjort". "Gör det", sa jag, och han han spelade då Huggar-Hambo och Vals från Sörby-skogen. "Visst kan du spela", sa jag, och plötsligt hände jag mig i tankarna genom rusiken förflyttad tillbaka till 1920-talets hemtrakter i Sörmland, ute på bondvischan, på lövade logar, bland bondfolk, pigor och drängar, kor och gröna hagar.

"Du, dä där gjorde du bra!" skrek jag glatt. "Nää, ja ä en dålig spelman" kommenterade Fontin. "Nää, inte alls. Duu, får jag komma till dej en dag med bandspelaren så får du spela in dina låtar på den. Och så kan jag teckna ner dem på noter åt dej." "Jaa ... tack, visst... men, men. Vill du dä? Ja, ja har hört att en kan göra så (Det var tidigt 1960-tal, så dylika tekniska underverk var ännu inte så allmänt kända) "Ja, jag kommer snart mi apparaten, så ska du få se!"

Jag kom en dag strax efter och Fontin spelade in för glatta livet. När jag kom hem började jag notsätta hans melodier och en vacker dag var dom färdiga. Jag ringde upp Fontin och talade om att: "Nu är det färdigt. Hoppa opp på cykeln och kom hit så får du höra något roligt. Ta med fiolen!" Han kom. Jag var ensam hemma vilket var mycket lämpligt med tanke på Fontins blyga person. Vi drack kaffe och pratade på. Sen tog jag fram mitt dragspel och spelade Fontins låtar för honom. Det blev för mycket för honom. Ingen hade förut spelat hans musik, hans låtar. Endast han själv. Han sprang in i vårt andra rum och började storgråta. Kom tillbaka och fannade om mig! Sen sa han, sakta och tydligt: "Ä ja en sån da-a-se (duktig)?! Dä kunde ja väl inte tro..!"

Två vänner hade funnit varann för livet.

Med ovanstående har jag försökt belysa och skildra vännen Fontin, åtminstone en del av hans många sidor. Jag tror han var en mycket lycklig människa under sitt hårt prövade och arbetsamma liv. En vek om än på samma gång stark personlighet med ädla tankar och känslor. Och musikalisk, som vi alla som nu kan spela hans låtar har stor glädje av."

Med hälsningar

Alvar Pettersson

FONTIN JANSSON, VÄSTERVÅLA 1523.

Utöver vidstående trevliga, kåserande brev av Alvar Pettersson här några fakta om Fontin Jansson som Kjell Forsberg i Västerås fått av Fontins svärson Tommy Lindqvist i Västerås år 1975 då Fontin fyllde 75 år.

Fontin Jansson föddes år 1900 och avled 1987. Hans "vagga" stod i Norbergs Ombenning. Som 10-åring flyttade familjen till Sörby och denna närhet till skogen kom att sätta spår i hans liv. Under 3 veckor prövade han att arbeta i tunnplåtverket i Surahammar men sen stod han inte ut längre. Han offrade en trygg anställning inomhus mot ett fritt men ostadigt arbete i skog och mark resten av sitt aktiva liv.

Som brukligt är bland skogsfolk hade han ögonen med sig för de egenheter i formerna som naturen skapar. Konstigt formade träd och grenar fick följa med hem och efter en liten justering blev de till både djur och människor. Men det var väl under 1925 som han på allvar började forma figurer med sin kniv. Därtill inspirerad av en yngling i Ängelsberg som specialiserat sig på fotbollsspelare. Fontin tände direkt och gick hem och satte igång med sitt förstlingsverk - en grupp bestående av en kolarkoja, en mila och miljön omkring detta. Det blev 50 år av ytterligare täljande i trä och många fantastiska figurer.

Som 16-åring lärde han sig att efter gehör spela fiol och blev så pass duktig att det stundom blev framträdande på ortens dansbanor. En fanns i "Balders hade" alldeles ovanför hemmet och en privat dansbana i Bondfallet. "Inte vart dä så gäli mycke dansspelning, men jag har i alla fall vari mä", säger han och erinrar sig dragspelskompisen Elov Söderkvist och Alvar Bengtsson på banjo.

På äldre dar drabbades Fontin av gråstarr. Synen försämrades succesivt och det blev svårare och svårare att tälja i trä. Men musiken förblev hans återstående glädjekälla och den fortsatte han med så länge hälsan stod honom bi upp i hög ålder.

HUGGAR-HAMBO Av Fontin Jansson 1524.

Upptecknad 1968 av Alvar Pettersson, Ängelsberg

The musical score for "HUGGAR-HAMBO" is written in 3/4 time and consists of four staves. The first staff begins with a treble clef and a 3/4 time signature. The music is primarily in the key of C major, with several instances of the G7 chord. The score includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and features several trills (tr) and triplets (3). The second staff contains two first endings (1. and 2.) leading to a repeat sign. The third and fourth staves continue the melodic and harmonic development, ending with a final cadence. The notation includes chord symbols (C, G7, F) and performance markings such as trills and triplets.

1525.

Fontin Jansson, Västervåla

1526.

VALS FRÅN SÖRBY-SKOGEN 1527.

KOMPONERAD AV FONTIN JANSSON

Upptecknad 1968 av Alvar Pettersson
Ängelsberg

The musical score is written in G major (one sharp) and 3/4 time. It consists of ten staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The music features a variety of chords, including G, A mi, D7, and C. There are first and second endings marked with '1.' and '2.' at the end of the piece. The notation includes eighth and sixteenth notes, rests, and dynamic markings.

2 låtar komponerade av Fontin Jansson, Ängelsberg. Upptecknade av Kjell Forsberg, Västerås, efter en bandinspelning som Fontin Jansson gjorde på sin 75-årsdag - 20 juli 1975 - hos sin svärson Tommy Lindqvist i Västerås.

SÖRBY~VALSEN 1528.

Musical score for Sörby-vals 1528, consisting of six staves of music in 3/4 time and G major. The score includes a first ending (1.) and a second ending (2.) in the third and fifth staves.

MIDSOMMARAFTON PÅ MUNSÖ Vals 1529.

Musical score for Midsommarafton på Munsö Vals 1529, consisting of five staves of music in 3/4 time and G major. The score includes a first ending (1.) and a second ending (2.) in the third staff.

1530. TEXT TILL "HUGGAR-HAMBO" AV FONTIN JANSSON, VÄSTERVÅLA

Jag min yxa har svingat lätt, lätt i min ungdoms dar,
dessa takter igenom åren för alltid förbliver kvar.
Mina hantverk de har jag nu mot fiolen ju bytit,
och därför nu som huggare min epok jag har slutit.

Fast huggarlivet är nog så härligt när man är ung och kry,
när man till hygget vandrar då morgonen börjar gry.
Man tycker att allt är härligt, man lyssnar till fåglars sång,
till olika melodier de sjunga, alla på samma gång.

Det blir ju en hel orkester och dagen känns aldrig tung,
men ibland blir det dån och dunder, då furorna faller omkull.
Ty skogarnas stolta furor man ofta ju lägger ned,
då yxan med blanka eggen till kvistningen sig beger.

Ja, sådant är huggarlivet och varit i alla dar,
nu lever man blott på minnen som gärna vill dröja kvar.
Men härligt och fritt är livet som huggarn fått på sin lott,
fast lönen för längesedan, ej mättes med stora mått.

Men nu med min Huggar-Hambo jag ger er en liten chans,
jag fattar nu glatt min stråke och bjuder er upp till dans.
Ty Huggar-Hambo det ska vi dansa ännu tills solen går opp,
och gökarna börja att ropa sitt ku-ku i trädens topp.

Men sommarnätternas dans på logen, man aldrig förglömma kan,
en gång när vi voro unga, och sinnet av livslust brann.
När vildblommor små på marken, sin doft till oss sände ut,
var livet nog ganska härligt. Man önskar det ej tog slut.

1531. SOMMARKVÄLL I BERGSLAGEN

Du är så vacker vår Bergslagsbygd,
slumrande med våra seklers dygd.
Vår vinden friska den väcker liv,
i bygden där fäderna stred sin strid.
Milsvida skogar ju ännu finns kvar,
på minnen de bär ifrån fornstora dar.

I ändlösa färder mot havets strand,
nog vattendragen sig söker fram.
Öde små skogstorp stå liksom på vakt,
i sommarkvällarnas tjusande prakt.
Släktled har skådat vår Bergslagsbygd,
Vacker den är och för oss känns den trygg.

På dig vill vi sätta vår framtidstro,
där alla kan leva i lugn och i ro.
Kära vår Bergslagsbygd som anor ju har,
dig i vårt minne vi vill hålla kvar.
Bergslagsbygd du för oss är så kär,
om än bort i vida världen det bär.

1532. POLKA

Komp. av Axel Brodin, Kungsör

Musical score for Polka 1532, composed by Axel Brodin. The score consists of ten staves of music in G major and 2/4 time. It includes a key signature of one sharp (F#), a 2/4 time signature, and various musical notations such as eighth and sixteenth notes, rests, and repeat signs. The piece concludes with a first and second ending section.

1533. KUNGSÖRS-POLSKA

Komp. av Axel Brodin, Kungsör

Musical score for Kungsörs-Polska, composed by Axel Brodin. The score is written in treble clef, 3/4 time, and G major. It consists of four staves. The first staff contains the main melody. The second staff features a first ending (1.) and a second ending (2.). The third staff includes trills (tr) over several notes. The fourth staff concludes the piece with a double bar line and repeat dots.

1534. MIDSOMMARPOLSKA

Komp. av Axel Brodin, Kungsör

Musical score for Midsommarpolska, composed by Axel Brodin. The score is written in treble clef, 3/4 time, and G major. It consists of four staves. The first staff contains the main melody. The second staff continues the melody. The third staff features a series of chords. The fourth staff concludes the piece with a double bar line and repeat dots.

1535. GÅNGLÅT FRÅN STALLMÄSTARHAGEN

Komp. av Sixten Lindström, Kungsör

Gånglåt från Stallmästarhagen (forts.)

This image shows a handwritten musical score for a piece titled "Gånglåt från Stallmästarhagen (forts.)". The score is written on six systems of two staves each, with a brace on the left side of each system. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 2/4. The music is written in a clear, legible hand. The first system begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The melody in the upper staff is primarily eighth and sixteenth notes, often beamed together. The lower staff provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines. The second system continues the melody with some sixteenth-note runs. The third system features a more active upper staff with frequent sixteenth-note patterns. The fourth system shows a change in the lower staff's accompaniment, with more complex chordal structures. The fifth system has a very active upper staff with many sixteenth notes. The sixth system concludes the piece with a final cadence in the lower staff.

VALENTIN MALMBERG 1536.

När detta skrives - i september 1986 - är Valentin Malmberg trots sina nära 91 år ännu vid relativt god hälsa. Ännu så sent som vid en spelmansstämma i Västanfors augusti 1985 framträdde Valentin tillsammans med några gamla spelanskamrater och "rev av" Pelles rullpolska och andra nog så avancerade låtar. Valentin är sedan några år helt blind men tack vare snälla barn och släktingar brukar han synas och spela på spelansstämmor då och då. Då han har varit en av Västmanlands "mesta" spelmän och en av dess första riksspelmän kan det här vara intressant att få ta del av hur hans musikaliska bana har varit. Tack vare en förutseende dotter - Ann-Marie Örebro, bosatt i Danderyd - som 1979 intervjuade sin pappa och tecknade ned detta i form av 9 fullskrivna A4-ark vet vi mycket om Valentin. Här ett utdrag ur dessa noteringar.

Valentin Malmberg föddes den 13 oktober 1895. Vid 8 års ålder fick han några pianolektioner samt en fiol à 10 kronor av sin far. Efter 7 års skolgång och fortsättningsskola gick han kvällskurser på tekniska skolan och förkovrade sig ytterligare i räkning och frihandsteckning.

Av en tillfällighet kom han att utbilda sig till glasmästare, ett yrke som han sen fortsatte med i hela sin yrkesaktiva tid, med några få undantag förlagd till Västerås, mesta tiden hos ASEA.

År 1910 köpte Valentin en ny fiol à 45 kronor, en fiol som han sen behållit hela livet.

18 år gammal fick han sin första spelning tillsammans med en kamrat som hette Arthur Westerholm. Det var vid en nyårsvaka på Stadshotellet i Västerås. Året därpå - 1914 - blev det spelningar på Restaurant ELBA i Mälaren 3 dagar per vecka. De 2 spelade också bl.a. på ett bondbröllop i Haraker. Började spela klockan 4 på eftermiddagen och slutade inte förrän klockan 7 på morgonen. Men då var Valentin så trött att han blödde näsblod, som han trodde aldrig skulle sluta.

Under årens lopp blev det spelningar på otaliga ställen. Sålunda medverkade Valentin år 1918 i Lilla Kapellet, som spelade i Västerås Folkets Park.

Samma år -1918 - gifte sig Valentin med Serena, en kvinna som ej själv

musicerade men väl delade Valentins intresse för musik. Tillsammans fick de genom åren tre barn, som med stort intresse följt sin pappas musikframträdanden.

En söndag spelade Valentin och en kamrat vid namn Birger Svensson på en godtemplarfest i Skultuna. När spelningen var slut på natten tog Valentin sin fiol under armen och gick de 1 1/2 milen hem till Västerås. Väl hemkommen på morgonsidan var det bara att byta kläder och gå till sin första arbetsdag på ASEA.

Tillsammans med Arthur Hult ordnade Valentin kabaréer, maskerader och andra tillställningar med artister. För att få hyra lokaler till detta kallade man sig för Amatörklubben Humorist. Bland de medverkande kan nämnas bl.a. Sune Engström, som blev en stor musiker, arrangör och dirigent under namnet Sune Valdimir. För övrigt var det sångare, bondkomiker och dans i allehanda former: Kotiljongdans, serpentindans, tjuvdans, "månskenssteppen" m.m. Gamla låter av Fiol-Kalle stod det en gång på affischerna.

År 1929 var Valentin med på en spelmanstävling i Kila, utanför Sala. Domare var ingen mindre än musikprofessor Sporr. Valentin fick en pokal som pris för sin insats.

Valentin fortsatte att spela bland annat i Folkets Park i Enköping, Tillberga och Västerås. Under några svåra år 1922 - 1926 blev han arbetslös och fick gå på diverse nödhjälpsarbeten i Östergötland och Dalsland. Han arbetade också vid Västerås djuphamn och hos sin svåger Axel Johansson i Tillberga. Under denna tid spelade han bland annat på Kullen i Västerås, på Klinta i Irsta, på Almö-Lindö samt för arbetslösa.

År 1930 åkte Carl Bernström (klarinet), Rubbe Westlund (dragspel) och Valentin Malmberg (fiol) till Sundbyberg och spelade in 4 grammofonskivor på märket Skandia. Bland låtarna förekom Vingåkersvalsen, Dalahambo och Västeråshambo. De två sistnämnda komponerade av Carl Bernström.

Under hela sin musikutövning har Valentin Malmberg alltid ägt ett stort intresse för folkmusik och när han har hört eller lärt sig en ny låt har han varit rask att teckna ned den.

När Västmanlands Spelmansförbund bildades år 1950 var Valentin Malmberg med från början. Bland annat blev han medlem i låtkommittén och huvudansvarig för val av låtar både till låthäfte 1, 2 och 3. Han har sedan varit en alltid väl sedd och med respekt aktad medlem i vårt förbund vars råd man alltid lyssnat till.

År 1954 spelade Valentin upp inför en zornmärkesjury och tilldelades dess märke i brons. Detta skedde i Uppsala. I juryn satt bl.a. Olof Andersson, Sven Axell och Sven E Svensson. Sommaren 1957 spelade Valentin upp för andra gången, denna gång i Karlstad. Han belönades nu med zornmärket i silver och titeln riksspelman "för äkta spelmansstil".

När Valentin Malmberg år 1970 fyllde 75 år fick han Västmanlands Spelmansförbunds hedersmärke i guld. Någon finare "medalj" har vi ej att ge Valentin, men om vi hade det så vore han väl värd detta. Ty han är nog en av det mesta spelman som vi har i vårt förbund och en av få traditionsbärare vi har i Västmanland. Trots att jag vet att han nu vid 91 års ålder definitivt lagt fiolen på hyllan önskar vi alla gamla spelmannskamrater att han ännu under sina återstående dagar har möjligheter att få njuta av musik, som skänkt honom så mycket i livet.

Gunnar Fransson

1537. Smältar-Anders Vals

Komp. av Erik Andersson, Kungsör
Arr. av Erik Gustavsson, Karlstad

Handwritten musical score for "Smältar-Anders Vals". The score is written in 3/4 time, key of D major (one sharp). It consists of seven systems of piano accompaniment. The first system includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The music features a mix of eighth and sixteenth notes with various articulations. A first ending bracket is present at the end of the fourth system. The fifth system includes a section marked "2. och 3." with a repeat sign and a note "3:e ggn till Trio". The score concludes with a final cadence in the seventh system.

Smältar-Anders vals

sid. 2

1. 2. *f.* Trio

D.C. *f.* - ϕ ϕ

1. 2. Fine

Låten har upptecknats av sonen, Erik Andersson j:or

1538. Ekuddens blommor. Vals.

Komp. av Erik Andersson (Smältar-Anders), Kungsör
 Arr. av Alfred Andersson, Möklinta

The musical score is written for piano and consists of six systems. Each system contains a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 3/4. The music features various rhythmic patterns, including triplets and first/second endings. The piece concludes with a final cadence marked with a double bar line and a repeat sign.

Västmanlands spelmansförbund

1988

1539.

Erik Andersson (senior), Kungsör. 1885 - 1964

Vanligen kallad "Smältar-Anders", emedan han var smältare vid Nordiska Armaturfabrikens gjuteri. Duktig fiolspelare. Komponerade ett flertal låtar varav en del här har tagits med. Upptecknade av sonen med samma namn, Erik Andersson.

1540.

Kungsörs Spelmanslag på 1960-talet:

Från vänster: Johan Zander, Erik Andersson (junior), Sven Andersson, Gereon Dahlstedt, Axel Brodin, Bertil Sandberg och Fritz Gradin.

1541. På Jägaråsen Vals

Komp. av Erik Andersson (Smältar-Anders), Kungsör
Arr. av Alfred Andersson, Möklinta

The image displays a musical score for the waltz "På Jägaråsen". The score is written for piano and consists of ten systems of two staves each. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 3/4. The music features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. There are several measures with repeat signs (double bar lines with dots) and a final double bar line with repeat dots at the end of the piece. The notation includes slurs, ties, and dynamic markings such as "p" (piano) and "f" (forte).

Syster Märtas Vals 1542. Västmanland

813

Komp. av Erik Andersson, Kungsör
Arr. av Alfred Andersson, Möklinta

The image displays a musical score for a waltz. It consists of eight systems of music, each with a grand staff (treble and bass clefs). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The score includes various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and triplets. There are repeat signs and a double bar line with repeat dots at the end of the piece.

Låten upptecknad av sonen Erik Andersson j:or.
Tillägnad syster Märta på Torpa ålderdomshem.

1543. KUNGSÖRS-VALSEN

Komp. av Erik Andersson (Smältar-Anders), Kungsör
Upptecknad av sonen, Erik Andersson j:or
Arr. av Erik Gustavsson, Karlstad

The musical score is written for piano in 3/4 time and D major. It consists of six systems of two staves each. The first system begins with a treble clef, a key signature of two sharps (F# and C#), and a 3/4 time signature. The melody in the right hand features a triplet of eighth notes in the first measure. The bass line in the left hand provides a steady accompaniment. The second system continues the piece, with a triplet of eighth notes in the right hand. The third system includes first and second endings, marked with '1.' and '2.' above the staff. The first ending leads back to an earlier section, while the second ending concludes the piece. The fourth system features a more active right-hand melody with eighth-note patterns. The fifth system continues this melodic development. The sixth system concludes the piece with a final cadence, marked with '1.' and '2.' above the staff, leading to a final key signature change to D major.

Kungsörs - Valsen (forts.)

The image displays a handwritten musical score for a waltz titled "Kungsörs - Valsen (forts.)". The score is written in treble and bass clefs, with a key signature of two sharps (F# and C#). It consists of six systems of two staves each, connected by a brace on the left. The music features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Several measures contain triplets, indicated by a '3' below the notes. The score concludes with a double bar line and a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.').